

Dr. Valeriu Bidu: note și corespondențe

Până după decembrie 1989 s-au cunoscut foarte puține date oficiale despre cel care a fost dr. Valeriu Bidu. Doar *Enciclopedia României „Cugetarea”. Material românesc, Oameni și fapte* (1940), semnată de Lucian Predescu, îi menționează numele împreună cu câteva date biografice: „... medic-șef de spital, n. 28 Febr. 1895 Brașov. A urmat med. Cluj. Președ. org. liberale de Trei Scaune. Prefect în Dec. 1993”¹.

Cele dintâi articole cu caracter monografic le datorăm însă colegului nostru dr. Ioan Lăcătușu care, în ziarul *Cuvântul Nou* (Sfântu Gheorghe, 1995) apoi în volumul *Personalități din Covasna și Harghita*² (Cluj-Napoca, 1998), evidențiază cu probabilitatea-i de publicist recunoscută, profilul și destinul acestui bărbat înțelept și puternic care a lucrat cu devoțiune pentru binele tuturor concetățenilor săi din secuime, și nu numai.

Diplomat în medicină, cu specializare la Paris, după ce în noiembrie 1916 se înrolează ca voluntar în Armata Română, Valeriu Bidu este numit în decembrie 1922 ca medic primar la Spitalul din Târnăveni pentru ca, la mai puțin de doi ani, în 1924, să fie transferat la Spitalul din Târgu Secuiesc³.

Pe aceste meleaguri covășnene, până în anul 1940, numele său este asociat cu nobila acțiune de „renaștere a vieții naționale românești”. Evident, ca medic primar la Târgu Secuiesc, dr. Valeriu Bidu încurajează și participă direct la viața socială și bisericească a urbei; Astra și comandamentele ei devenindu-i „steaua polară” în demersurile sale privind activitatea cultural-artistică. Îl interesează, de pildă, corul și repertoriul lui folcloric-patriotic, dansul în societatea românească și portul tradițional, genuri, desigur, emblematice pentru identitatea și viața spirituală a românilor din secuime.

Recunoscându-i-se meritele pentru desfășurarea de activități cultural-artistice în cadrul Despărțământului „Astra” din Târgu Secuiesc, noul președinte al acestei instituții istorice, Ioan I. Rafiroiu (1907-1982), semnează următorul document:

Mult stimat Domnule Director Valeriu V. Bidu,

Adunarea generală a Despărțământului «Astra» Tg. Secuiesc, ținută în ziua de 19 sept. a.c. [1937], luând în considerație și apreciind meritele Dvoastră precum și concursul pe care l-ați dat în mod nelimitat ei, cu unanimitate, v-am ales președinte de onoare al Despărțământului Tg. Secuiesc.

Vă rugăm, ca și în viitor a ne da tot concursul Dvoastră pentru propășirea acestei instituții culturale-naționale din acest oraș.

*Cu deosebită stimă și considerațiune, Ioan I. Rafiroiu, președinte*⁴.

În mai toate însemnările ocazionale sau în articolele din presa timpului, în cele cu caracter de valorificare a trecutului nostru istoric și cultural, publicate în anii din urmă la Sfântu Gheorghe⁵, se aduc aprecieri de substanță cu privire la activitatea artistică patronată de către „Astra”: corurile, de pildă, reprezentând în acești ani tribune superioare ale educației muzicale și de înaripare a unui repertoriu cu trimitere directă la unele momente de frunte din perioada interbelică a României. Demersurile dr. V. Bidu, în această direcție, le putem înțelege și din următoarea corespondență personală:

Domnule Primar,

În programul de activitate al societății culturale «Astra» este și înființarea de coruri în vederea propagandei culturale ce-o urmărește această asociație.

Vă rugăm deci să binevoșiți a dispune achitarea și restului de 5000 lei din subvenția Primăriei de 15000 lei acordată «Astrei» pe anul 1932, pentru ca «Astra» să-și poată îndeplini menirea sa.

Cu stimă,

*Președinte Dr. Bidu*⁶.

Lectura fondului documentar Valeriu Bidu, existent în Biblioteca și Arhiva Bisericii Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului, ne aduce în atenție opțiunile bărbătești, eroice, ale acestui tribun, model de acțiune, de închinare pentru dreptate și prosperitatea semenilor săi. De asemenea se pot remarca în această perioadă și legăturile sale cu Academia Română de la care primește mai multe broșuri științifice pentru lectură adulților din

Târgu Secuiesc. Sărbătorirea zilei de 1 Decembrie, de pildă, era vestită de V. Bidu prin anunțuri de genul: „...sunt invitați Toți Românilor (subl. n.) pentru ziua Unirii Ardealului cu Patria Mamă”⁷. Pentru acest moment istoric emblematic V. Bidu concepe direct desfășurarea programului artistic, așa cum s-a petrecut în anul 1933, și din care nu lipseau lucrările corale: Deșteaptă-te române după Anton Pann, v. Andrei Mureșanu; Pe-al nostru steag de Ciprian Porumbescu, v. Andrei Bârseanu și La arme de Alfonso Castaldi, v. de Șt. O. Iosif. Acestui din urmă cântec, La arme, Nicolae Iorga îi descoperă, în 1915, motivul ce face ca ascultându-l întreaga noastră ființă se înfioară. Cântarea aceasta, apreciază savantul român, „este imediată, spontană, umană și națională” iar poetul acestei iubiri, Șt. O. Iosif, „s-a stins în sărăcie și nenorocire”⁸.

Informați și, desigur, ca bun cunoscător al vieții culturale și artistice din Brașovul secolelor XIX și XX, dr. V. Bidu este în măsură să propună conaționalilor români din Târgu Secuiesc de a participa la valorificarea și continuarea unuia din cele mai pasionate dansuri privind utilizarea surselor folclorice în plămădirea artei culte: Romana. Astfel, la 13 noiembrie 1933, entuziastul aștrist semnează următoarea înștiințare:

„În dorința de a introduce și societatea noastră, a românilor din orașul Tg. Secuiesc, frumosul dans românesc «Romana» cer aderenta și înscrierea de participare a tuturor românilor și româncelor de inimă și cu râvnă pentru întemeierea unei vieți românești în acest oraș, la probele de dans cari vor începe cu ziua de sâmbătă 18 noiembrie a.c., ora 8, în sala de gimnastică a gimnaziului de fete. Oarele de dans vor avea loc sub conducerea Dnei profesoare de dans.

Dansul «Romana» este un dans de coloană, deci domnii constituiți sunt rugați a participa cu soțiile lor.

Dr. Bidu”⁹.

Ce este, totuși, Romana? Desigur, un dans de societate, creație sub formă de suită a lui Iacob Mureșianu (1812-1887), ziaristul și profesorul, și înfrățită, din punct de vedere muzical, cu unele melodii aranjate pentru pian de Ștefan Emilian (1819-1899), arhitect și profesor de desen la Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov; dansul respectiv a fost pregătit în prima sa desfășurare de „magistru de joc”,

Francisc Kamauf. Originea acestei desfășurări coregrafice se leagă de anul 1849 și este inspirată din unele melodii de joc culese din ținuturile Hațeg, Abrud, Banat, de pe Someș și Olt etc.

Dacă, de pildă, nu putem aduce unele informații asupra felului în care s-a finalizat acest dans aflat în atenția dr. V. Bidu, în schimb știm de la compozitorul Tiberiu Brediceanu (1877-1968) că atât Romana, Romanul și Bătuta s-au bucurat de o generoasă răspândire, fiind apreciate nu numai la Brașov dar și în centrele culturale din apropiere, la balurile studențimii universitare, de pe vremuri, la Budapesta sau Viena¹⁰ etc. Astra – „ocrotitoarea de totdeauna a faptelor frumoase consacrate prin tradiție”¹¹ și-a demonstrat și de această dată puterea ei de a finaliza activități artistice ce au intrat în istorie sub emblema de evenimente naționale.

Valeriu Bidu a fost, în mod hotărât, și un „susținător constant al bisericii ortodoxe”¹² – apreciază dr. Ioan Lăcătușu. Mărturie acestor timpuri vor sta bisericile construite sau renovate sub îndemnul și cu ajutorul Prefectului de la Sfântu Gheorghe; biserica și școala, administrația și activitatea cu caracter general s-au aflat în acești ani (1933-1937), conform celor constatate de istoricul Nicolae Iorga (1871-1940), mereu într-o construcție națională superioară¹³.

De fapt, încă de la Târgu Secuiesc dr. V. Bidu a găsit prilejul pentru a se adresa astfel Mitropolitului Nicolae Bălan (1882-1955) de la Sibiu:

Înalt Prea Sfințite Părinte,

În numele parohiei ort. rom. din Tg. Secuiesc permiteți-mi să vă prezint respectuoasele mele omagii și expresia sentimentului nostru de profundă dragoste ce v-o păstrăm ca supuși fii suflați ai Î.P.Sf.V.

Enoriașii bisericii noastre din Tg. Secuiesc vă sunt adânc recunoscători după ce le-ați arătat ridicând parohia Tg. Secuiesc la treapta de parohie protopopească, al noului protopopiat Oituz.

Îmi permit să vă rog Î.P.S.P să nu uitați că românii ort. din Tg. Secuiesc se găsesc pe frontul cel mai expus al ortodoxiei în jurul concentric al tuturor confesiunilor străine de credința noastră, merit pieirii dacă Î.P.Sf.P. nu ne va acorda și pe viitor ... înaltul său patronaj. Ei așteaptă cu înfrigurare – momentul atât de mult întârziat - când vor putea din

nou saluta, cu Înalta D-stră permisiune, pe noul său paroh, Părintele Protopop Rafiroiu, acest spirit constructiv, plin de inițiativă și putere de muncă, pe care îl așteaptă un nou program de realizări pe terenul social și bisericesc, care stând la postul său să nu lase să se stingă credința ortodoxă din sufletele lor, părăsite de atâta timp.

Ei sunt incredințați că prin dragostea D-stră părintească nu vor mai fi din acest moment o turmă fără de păstor.

Animați de aceste sentimente Români ort. ai parohiei Tg. Secuiesc vă zic Întru mulți ani stăpâne¹⁴ (subl.n.).

Aflându-se despre demisia din demnitatea de prefect al județului Trei Scaune a dr. V. Bidu, din Poiana Sărată i se expediază acestuia următoarea scrisoare (5 II 1937), semnată de Ioan Rafiroiu, protopop:

Domnule Doctor,

Din svon public am luat știrea, că Dvs. ați dimisionat din demnitatea de Prefect al Jud. Nostru și ați fost înlocuit cu prietenul Dvs. C. Nastasi, care sper că va conduce județul cu aceeași mândrie de român ca și Dvs. Fără ca Administrația județeană să sufere ceva din punctul de vedere românesc, pe care i l-ați imprimat în cei trei ani de conducere.

Nu cunosc cauzele, cari au contribuit la această schimbare. Sau poate nici nu sunt, ci a fost un act voluntar al Dvs. Asemenea nu vreau să cred că interese de partid, sau alte interese mai puternice, decât cele susținute de Dvs. Cu atâta demnitate românească și simțăminte patriotice, în acest județ timp de trei ani- ar fi forțat dimisia Dvs. De la postul de veghe ce-l dețineți aici în Secuime, într-un județ, unde minoritatea românească copleșită de majoritatea puternică minoritară să sufoca pe toate tărâmurile vieții sociale, într-un stat românesc, la pedestalul căruia stă jertfa curată a celor 800.000 eroi și nesfârșitul cortegiu al martirilor de veacuri.

Activitatea multilaterală, cu o pecete atât de superioară românească, depusă în potirul Vieții de neam, timp de 14 ani și mai ales ca prefect, introducerea unui ritm românesc atât de accentuat pe teren cultural, școlar-bisericesc, gospodăresc etc. este pagina cea mai frumoasă scrisă în istoria acestui județ și evocatoare a unei vieți ce ne dă conștiința că suntem noi stăpâni ai acestui colț de țară, martirizat sub stăpânirile streine, până la pierderea a tot ce are mai scump un popor: grai, religie, obiceiuri, ce fac parte din patri-

moniul sacru al ființei sale.

Dacă ați căzut învins de această ținută demnă de mare patriot român și bun creștin al credinței strămoșești, ați căzut ca un erou. Vă felicit și Vă strâng mâna.

Cei ce mai simțim românește și ne iubim țara trebuie să preferim totdeauna o luptă eroică, în două cu moartea, dacă va trebui, ca V. Marin și Ionel Moța, decât să trăim o viață moleșită- prielnică străinilor pentru stăpânirea și mai departe a unui popor atât de mândru și nobil, cum e poporul românesc, în a cărei mare familie ne integrăm.

Pentru eroismul Dvs. Dinamic Vă strângem mâna cu aceeași prietenie de totdeauna și gata a relua lupta alături de Dvs. oricând, al Dvs. admirator

Ioan Rafiroiu

Protopop ort.[odox], fost vol.[untar] în arm.[ata] rom.[ână].

[P.S.].

Astăzi 26 II 1937. Acestea sunt rândurile mele din scrisoarea „pierdută” și motivul pentru care V-am scris în Sft. Gheorghe la 23 II a.c. că nu pot lua contact cu Dvs. într-o audiență, pe care Vă o solicitasem la telefon.

Cunoscând conținutul ei, vom sta de vorbă, nu cu fostul prefect de Trei scaune, care a aruncat sămânța cea bună în trei ani de conducere și a cărei roadă o vor culege cei ce vor veni după noi, ci cu omul de „nădejde”, cu care să putem smulge „buruiana” ce ar încerca să înăbușe „sămânța cea bună”, sămănată de cei cu dragoste de neam.

Cu aceeași considerație. Ioan Rafiroiu ¹⁵.

Din toamna îndoliată a anului 1940 și până în 1944 Valeriu Bidu se află ca medic primar la Spitalul din Târgu Neamț. Aici, după o muncă extraordinară, curantul slăbiciunilor trupesti și al omului îndărătnic, reușește să aducă în stare superioară de funcționare noua sa instituție. Și astfel, la 12 XII 1943, cu prilejul hramului Paraclisului din Spitalul respectiv, dr. Bidu se adresa, oficial, unui cerc intim și amical de prieteni:

„În această zi solemnă, când după o veche tradiție, ne-am adunat să serbăm pe făcătorul de minuni și tămăduitorul suferințelor, pe Sft. Spiridon, care este patronul Spitalului nostru, sărbătorim totodată și rezultatele unei munci de 3 ani de zile închinată ridicării și înfloririi acestei Instituții.

Ruinarea și degradarea acestui frumos și monumental așezământ, ctitorie a Sf. Monastirii a Neamțului, până la desființarea lui

întâmplată în 1937, când Sanatorul s-a închis, a fost cea mai muștrătoare ingrătitudine a generației noastre, față de memoria pioasă și recunoștința ce-o datorăm acelor suflete nobile, cari au ridicat cu mintea lor luminată această superb așezământ de alinare a suferințelor, care în timpul său a fost o fală a Moldovei.

Zidurile solide ale acestei clădiri au supraviețuit indolența omenească, și au așteptat cu încredere venirea unor timpuri mai bune, pentru a putea fi iarăși redat scopului pentru care au fost create de generoșii săi întemeietori”¹⁶.

În continuarea intervenției sale dr. V. Bidu a înfățișat, cu autoritate, aducerea în viață a fiecărui obiectiv, începând cu sala de operație și până la modul de organizare a grădinii Spitalului, aflată și ea într-o „paragină și totală dezordine”.

În încheiere s-a spus: „...totul a fost refăcut, reparat, modernizat, pus la punct și astfel cu credința în Dumnezeu și cu încrederea în țăria și veșnicia neamului românesc, grație acestei activități Spitalul Tg. Neamț a ajuns după 3 ani de zile la o stare de înflorire care îl situează în fruntea instituțiilor publice din acest județ și este o fală a serviciului sanitar al Țării”¹⁷.

La slujba hramului de la Spitalul din Târgu Neamț, starețul mănăstirii ctitorie, Victorian, l-a delegat, împreună cu doi diaconi, pe protopsaltul, profesorul și compozitorul arhim. Victor Ojog (1909-1973)¹⁸, cel care din anul 1959 se afla ca taxator pe un autobuz prăfuit din Piatra Neamț.

Anii ce au urmat după 1948 i-au adus dr. Valeriu Bidu o permanentă neliniște și supărare adâncă. A fost, în primul rând, întemnițat la canalul Dunăre – Marea Neagră, apoi i s-a înstrăinat cabinetul medical, a pre-

stat, în mod obligatoriu, activități incompatibile cu specialitatea sa între care și aceea de vânzător de Aprozar. Peste toate aceste neomeneste situații, aflăm dintr-o scrisoare a lui Aurel P. Bănuț (1881-1970), scriitorul, unchiul de soră al lui V. Bidu, că acesta se afla la data de 30 V 1962 cu o mână paralizată¹⁹. Moare în ziua de 26 decembrie 1967, fiind înmormântat în cimitirul Groaveri din Șcheii Brașovului.

Din mănunchiul de scrisori îndoliate, sosite la București, Cluj, Iași, Rupea, și din alte părți, aflăm că „Sărmanul domnul dr. Bidu a suferit ca un martir”²⁰ (Eugenia și Tiberiu Brediceanu, București, 30 XII 1967) iar Ana Voileanu-Nicoară, profesoară și pianistă de renume, transmitea doamnei Mela, soția îndurerată a celui care a fost dr. V. Bidu: „Știu că a fost un om de valoare și că boala îndelungată fără leac de care a suferit l-a răpit dintr-o activitate binefăcătoare pentru semenii săi, schimbându-i viața în chin pentru dânsul și pentru D-ta” (Cluj, 12 I 1968)²¹.

Viața și înfăptuirile dr. Valeriu I. Bidu din perioada interbelică, ca medic și prefect în fostul județ Trei Scaune, om de inițiativă și reprezentant devotat al „Astrei” la Sfântu Gheorghe și Târgu Secuiesc, sau la Bazna și Sângiorgiul de Pădure, merită, desigur, a fi evidențiate și luate ca exemplu. Numele său poate fi evocat fie printr-o expoziție muzeală, fie într-o carte al cărui conținut va determina noi deschideri și apropieri nebanuite între oamenii de bine, între diriguitorii noștri contemporani: cărturari și politicieni, oameni de inițiativă și probitate morală.

Până la împlinirea unor astfel de momente să aprindem, mereu, pentru dr. Valeriu Bidu câte o lumânare în toate locurile unde a izbutit dar și acolo unde a fost împilat și marginalizat, fără rezervă.

Constantin Catrina

Note

1. LUCIAN PREDESCU, op. cit., 102.
2. IOAN LĂCĂTUȘU, op.cit., p.21-25
3. Pentru îndeplinirea profesiei de medic primar, Valeriu Bidu tipărește la Diciosânmartin, în Tipografia Românească S.A., 1923, o listă (un Curriculum Vitae) de titluri și lucrări reprezentative, dovadă a investigațiilor și a reușitelor sale profesionale în domeniul medicinei.
4. Bibl. Arh. Bisericii Sf. Nicolae din Șcheii Brașovului, Fondul Valeriu Bidu, nr. inv.500.
Într-o altă corespondență nedatată dar legată evident, de aceeași dată în care președintele, preotul Ioan Rafiroiu, își făcea cunoscută recunoștința profundă față de reușitele predecesorilor săi, aștristii din Târgu Secuiesc, se spune: „Iubite Dle președinte, Sunt profund impresionat de dovezile de simpatie pe care asoc.[iațiunea] "Astra", Desp.[ăptământul] Tg. Secuiesc îmi dă prin trimiterea diplomei de onoare. Este pentru mine o deosebită satisfacție de a vedea că sămânța ce am aruncat a dat roade din cele mai bune de când asociațiunea are în fruntea ei pe distinsul președinte. Vă mulțumesc pentru diplomă și cartea de legitimație...Col.[onel] Basarabescu" (Fond V. Bidu, nr. Inv. 435.).
5. IOAN LĂCĂTUȘU, *Spiritualitate românească și conviețuire interetnică în Covasna și Harghita*, Sfântu Gheorghe, Edit. Eurocarpatica, 2002, p 85-93.
6. Fond V. Bidu, nr. Inv. 448.
7. Idem, nr. Inv. 450.
8. NICOLAE IORGA, *Spiritul politic și literatura în epoca Unirii*, București, Tipografia Jockey-Club, Ion C. Văcărescu, 1915, p.28.
9. Fond V. Bidu, nr.inv.(Aviz).
10. TIBERIU BREDICEANU, *Romana. Epoca și istoricul acestui dans*, în *Gazeta Transilvaniei*, Brașov, nr.25, 30 III; nr 30, 4 V și nr. 31, 8 V, 1941; EMILIA COMIȘEL și VASILE COCA, *Romana-primul dans românesc de salon*, în: *Stud. Muzical.*, vol XVII, București, Edit. Muzicală, 1983, p. 273-284.
11. TIBERIU BREDICEANU, *Scrieri*, București, Edit. Muzicală, 1976, p.150.
12. IOAN LĂCĂTUȘU, *Personalități din Covasna și Harghita*, Cluj-Napoca, Edit. Carpatina, 1998, p. 21-24.
13. Idem, p.23.
14. Fond V. Bidu, nr. Inv. 580(ciornă în creion).
15. Idem, nr. Inv. 544.
Români sau maghiari îi aduc lui V. Bidu repetate aprecieri așa cum găsește de cuviință și medicul Szücs L. Francisc din Tg. Secuiesc: „Puțini oameni pot spune, că timp de 10 ani au făcut atatea lucruri netrecătoare și frumoase, ca Domnul Prefect. Putem spune, că din micul nostru Spital ați făcut un Spital modern, chiar un Sanatoriu și cu specialitatea Dvs. ați dobândit un renume mare. Mulți și mulți oameni binecuvintează pentru salvarea lor" (Fond V. Bidu, nr. Inv. 432).
16. Fond V. Bidu, doc. Necatalogat.
17. Idem.
18. Fond. V. Bidu, doc. Necatalogat.
19. Idem, nr. Inv. 587
20. Idem, nr. Inv. 549.
21. Idem, nr. Inv. 487.

Abstract

Dr. Valeriu Bidu (1895-1967). Notes and correspondence

Very few official facts were known, before December 1989, about Dr. Valeriu Bidu, Certificated medic, who had his specialization in Paris. After enrolling himself in the Romanian Army, in November 1916, Valeriu Bidu is named, in December 1922, primary doctor at the Hospital from Târnăveni. After less than two years, in 1924, he is transferred to the Hospital from Târgu Secuiesc. His name is associated in the Covasna region, until 1940, to the noble activity of "the rebirth of the Romanian national life", which he developed as member of the ASTRA association, as prefect of Trei Scaune County and constant sustainer of the Orthodox Church.

Beginning with the mourning fall of 1940 and until 1944, Valeriu Bidu was primary doctor at the Hospital from Târgu Neamț. The years to follow 1948 brought him a permanent anxiety and deep bitterness, since he found himself imprisoned at the Danube – Black See Canal, then his consulting room was taken away, and he was forced to do things inconsistent with his specialisation, such as a salesman at the grocery store.

The life and achievements of Dr. Valeriu I. Bidu in the inter-war period, as a doctor and prefect in the former Trei Scaune County, a man full of spirit and devoted representative of the ASTRA from Sfântu Gheorghe and Târgu Secuiesc, Bazna and Sângeorgiu de Mureș, fully deserve to be emphasized and taken as example. His name may be evoked through an exhibition or in a book, which would open new horizons and unexpected closeness among the most influential people of our times, including our leaders: scholars and politicians, people full of spirit and moral probity.

Doc. 1 - Corespondență expediată de protopopul Ioan Rafiroiu

Târgu - Secuiesc la 4. XI. 1934

Domnule Prefect !

Primiti vă rog expresiunea senti-
 mentelor mele cele mai sincere cu oca-
 zia aniversării de 10. ani a activi-
 tății rodnice și frumoase. DV. ca medic
 primar al Spitalului Public buca din
 orașul nostru -

Cu tot respectul
 Mănușel
 avocat.

Doc. 2 - Cuvinte de apreciere semnate de un avocat din Târgu Secuiesc

Domnule Prefect.

Fiind bolnav, cu cel mai mare regret nu pot lua parte, astăzi, la serbarea aranjată în onoarea Dvs.

Cu ocazia împlinirii de 10 ani în conducerea Spitalului nostru, nu pot pierde ocaziunea că să nu închin steagul dragostei și al recunoașterii.

Știu foarte bine că alți, mai onorabil și frumos vor aprecia meritele Domnului Prefect, cu ocazia mării Spitalului Public. Eu nefiind orator, numai sentimentul meu pot exprima, că, Dumnezeu să dea Dvs. sănătate în mulți ani, să fiți și mai departe tot așa de însuflețit și capabil de muncă pentru binele public.

Puțini oameni poate spune, că în timp de 10 ani a făcut atâtea lucruri netrecătoare și frumoase, că Domnul Prefect.

Putem spune, că din micul nostru Spital ați făcut un Spital modern, chiar un Sanatoriu și cu specialitatea Dvs. ați dobândit o renume mare. Mulți și mulți oameni binecuvântează pentru salvarea vieții lor.

Dar nu numai că Primmedic al Spitalului nostru ați cfeat lucruri netrecătoare, ci că Președintele Comisiei de Interimare, căci construirea Abatorului se leagă tot de numele Dvs. Strada Gării ați înzestrat cu o lumină electrică într un știl ales și ați desfășurat o mare activitate în serviciul sanitar al orașului.

Că om ați înflorit biserica și prin amabilitatea Dvs. ați câștigat mulți credincioși și prieteni.

Noi, care locuim în strada Gării, cu mare bucurie am luat notă numirea Dvs. că Prefect al Județului nostru și acum putem spera că strada Gării, strada cea mai frecventată al orașului nostru, vă fi pavată, ce dacă nu s'a făcut până acum, se vă face mai târziu.

Încăodată cer binecuvântarea lui Dumnezeu pentru activitatea Dvs. în viitor.

La mulți ani !

Târgu Săcuiesc, 4 Noembrie 1934.

Medic Veterinar Valeriu Bidu
Szűcs L. Francisc

*Scrisoare trimisă la 12 Dec. 1943 pe calea
Hramului Paraschivului din Spitalul
Sf. Moaște.*

În această zi solemnă, când după o veche tradiție, ne-am adunat să serbăm pe făcătorul de minuni și tămăduitorul suferințelor, pe Sft. Spiridon, care este patronul Spitalului nostru, sărbătorim totodată și rezultatele unei munci de 3 ani de zile închinată ridicării și reînfloririi acestei Instituții.

Ruinarea și degradarea acestui frumos și monumental așezământ, ctitorie a Sf. Mnaastiri a Neamului, până la desființarea lui întâmplată în anul 1937, când Spitalul a fost închis, a fost cea mai mustrătoare ingrătitudine a generației noastre, față de memorie pioasă și recunoștință ce-o datorăm acelor suflere nobile, cari au ridicat cu mintea lor luminată acest superb așezământ de alinare a suferințelor, care în timpul său a fost o fală a Moldovei.-

Zidurile solide ale acestei clădiri a supraviețuit îndoleața omenească, și a așteptat cu încredere venirea unor timpuri mai bune, pentru a putea fi iarăși redat scopului pentru care a fost creșt de generoșii săi întemeietori.-

Doamnelor și Domnilor, permiteți-mi ca în acest cerc intim și amical, să fără a fi considerat ca lipsit de sentimentul modestiei, să înfățișez activitatea desfășurată în această perioadă de 3 ani de zile oferindu-vă câteva date din realizările obținute.-

În prima linie, cu o voință de fier și trecând peste toate piedicile, s'a introdus spiritul nou al timpurilor ce le trăim, adică ordinea, disciplina, "dragostea de muncă, cinstea și buna rânduiala administrativă, și apoi înlăturând formalismul birocratic, paralizator al oricărei inițiative și progres, s'a trecut la realizări imediate, prin inițiativă și răspundere personală, în ciuda timpurilor grele de război ce le trăim, cu un personal redus ca număr, și în bună parte mobilizat fără de nici un sprijin material de sus, și nu totdeauna înțeles de cei chemați, s'au făcut însemnate realizări de ordin medical, gospodăresc și administrativ cari i-au redat toată splendoarea de odinioară a Spitalului nostru.-

Astfel s'a refăcut și amplificat canalizația și alimentația cu apă și s'a aranjat buna ei funcționare chiar și în timpul iernii.-

Sala de operație s'a înzestrat cu tot utilajul și instrumentarul necesar, s'a înființat un laborator de Röntgen, laborator de analize, farmacie, odăi de baie, apă caldă pentru bolnavi, oloasta anglo-saxoni, camera de rezervă frumos mobilată pentru bolnavii de clasă, locuința pentru personalul adminis-

JUDEȚUL NEAMȚ

Stăreția

Nr. _____

Diale

Blai Dr Bidu - Directorul Spitalului
Tg Neamt.

Primiți vă rugăm, domnule Director, cele mai vii mulțumiri pentru invitația ce ați lăsat-vorit a unui jale de a lua parte la slujbele religioase cu ocazia hramului parohialului dela Spitalul Tg Neamt.

Regret mult că nu mi permite sănătatea ca să iau parte personal. Având însă în vedere strănsele legături între acel spital și marea noastră, nu numai pe baza actelor de ctitorie și și cele ale strănsei pînă în zilele noastre și D.D. am găsit de bine ca să dau delegație să reprezinte Marea noastră în această ocazie, în profesor Victor Ofog, Colegiul mare al H. U. însoțit de doi discipoli slujitori, care vor lua parte și la oficierea slujbelor religioase în sobor (H. liturgic, sf. masă) împreună cu preoții de acolo. După terminarea H. slujbei B. C. lor, voi împărți, cu încuviințarea D.D. și diferite cărți pe la bolnavii din spital donate din partea Mării.

Dozându-vă numai bine și sănătate D.D. și stimatei noastre, primiți vă rog alături sa noastră considerație

Astius Victoriu - Șeful H. U. Neamt.

București 30 02

Dragă Mălo și iubile Valer,

Am primit cu mare veselie oareca ta/dată în 25.V, dar stampila poștei Brașov e 24.V, prin urmare - numai în 27 ai pus-o la cutie) așa că făcui în realitate numai 27. Brașov - București. La fel, a făcut 2 zile o scrisoare primită, tot așară din Cluj, în legătură cu cartea mea care se apasă la Epila. -

1) Ință de toate vreau să vorbesc despre capul lui Valer.

Foarte multe paralizii mai ușoare, spun doctorii bucureșteni, s-au vindecat radical - în cel-răcit. Așa va fi și capul cu mîna a lui Valer. Prin urmare, nu e de disperat, din contra să aveți convingerea fermă, care ve refăce încrederea de-a vișta în vindecare e - esențială. Prima condiție e să și redobîndeați greutatea corporală. Printre altele, dați și ulei de pește cel mai mult în acei lipici și meseu să bea cît-un pahar sau o ceașcă de lapte. Nu uita, că doza e uă și înăce, îngrășă parte mult.

Ca să și alungeze uretul și grăbieră și tîle, nu și să înceapă a citi lucruri și șoare și distractive. Să înceapă, să-n bibliotecă sunt destule cărți de literatură ușoară. Dacă eă nu-s cu a cură, să înceapă să-i citească, dară lui îi dăne și o facă singure.

Cu un cușnit, să tot se crezi că e necesar, ca omul să și înceapă să creadă în sine și să se autoconvină că va redeveni lăna tră.

În cel-răcit cu tot dragul și-l îmbrățișă și din depărtare, pînă cînd ve ve-mi crucea să pot fi aproape de el și să contribuă și eu cu ceva la ameliorarea lui.

2) Așă eă a plecat împreună cu cunoscuții-și, Virginia Cernea, la Turme Măgurele, pentru că și nonorita de ea, plînge în trată bunăremee și nu se poate împăca cu moartea lui Liviu, cu care au țai o viață înțelegă în înțelegere și armonie. Și el și ea sunt (adeia au/ort) firi doareale și blînde și s-au înțeles în trată priușite. Așă, c-o rămasă singură nu se mai știe de curca și se viute foarte nefericita.

Nonoralei e doctorita, feli-și, care lucrarea frumșă și cîștăie un ban, căci pentru Virginiai va fi vr-o 200 de lei. (!?)